

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра безпеки життєдіяльності
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Р.Б.Піпирник

« 1 » _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правові основи цивільної безпеки

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 263 «Цивільна безпека»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Охорона праці

(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник Берлов Олександр Вікторович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шляхи розвитку та стабільного функціонування охорони праці та ефективного вирішення задач може бути лише у тих сферах виробничої і невиробничої діяльності, де технологічні процеси та технічні засоби, проектування і будівництво підприємств є науково-виваженим та обґрунтованим відповідно до вимог законодавчо-нормативної бази. Позитивного вирішення питань безпеки, гігієни праці і виробничої санітарії можна досягти шляхом досконалого вивчення правових питань та законодавчо-нормативним урегулюванням трудових взаємовідносин в процесі предметної діяльності.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			I	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3,0	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30		30	
лекцій	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	-		-	
Самостійна робота, у т.ч:	60		60	
підготовка до аудиторних занять	16		16	
підготовка до контрольних заходів	4		4	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	10		10	
виконання курсової роботи	-		-	
підготовка до екзамену	30		30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх бакалаврів умінь, компетенцій та теоретичних знань з правових основ праце охоронної політики, охорони праці, питань управління цивільною безпекою в Україні та практичних навичок аналізу й оцінювання стану працезахоронної діяльності.

Завдання - засвоєння теоретичних основ і здобуття практичних навичок з цивільної безпеки, що дасть можливість в майбутньому обґрунтовано вирішувати питання захисту працюючих з метою зменшення кількості негативних наслідків у виробничій та невиробничій діяльності.

Пререквізити дисципліни.

«Безпека життєдіяльності», «Правознавство», «Культура безпеки».

Постреквізити дисципліни.

«Управління цивільною безпекою», «Безпека потенційно небезпечних технологій та виробництв», «Організація наглядової діяльності у галузі охорони праці», «Інженерний захист населення та територій».

Компетентності.

Загальні компетентності: ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу, оцінки та синтезу нових рішень.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: ФК 01. Здатність до розуміння: правових засад функціонування держави і основ законодавства України; правових основ цивільного захисту, охорони праці. ФК 05. Здатність аналізувати організацію діяльності служби цивільного захисту і служби охорони праці підприємства.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми «Охорона праці» СВО ПДАБА 263 6-2017): ПРН 4, 14, а саме в результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні положення законодавства України в сфері цивільної безпеки;
- основні принципи державної політики в сфері цивільної безпеки;
- основні принципи охорони праці, передбачені трудовим законодавством;
- порядок та строки притягнення до відповідальності за правопорушення у сфері цивільної безпеки;
- шляхи законодавчо- і нормативно-правового урегулювання трудових взаємовідносин для досягнення успішного вирішення питань цивільної безпеки.

вміти:

- об'єктивно оцінювати сферу цивільної безпеки;
- захищати свої конституційні права;
- на базі законодавчо-нормативних актів позитивно вирішувати питання цивільної безпеки;
- орієнтуватися в системі чинного трудового законодавства України, приймати рішення в межах правових основ охорони праці;
- застосовувати отримані знання правових основ охорони праці, цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки у практичній діяльності;
- проводити перевірки виконання заходів щодо захисту працюючих і об'єктів від аварійних ситуацій;
- виконувати дії щодо притягнення до відповідальності посадових осіб, інших працівників підприємств, установ та організацій, громадян, винних у порушенні правил, встановлених законодавством, іншими нормативними актами, а також у разі невиконання розпоряджень (приписів), рішень, рекомендацій органів державного нагляду.

Методи навчання. Практичний, наочний, інтерактивні лекції з використанням мультимедійних засобів, словесний, робота з книгою.

Форми навчання: аудиторна, позааудиторна, групова, індивідуальна.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Законодавчо-нормативне право в сфері цивільної безпеки					
1. Основні положення законодавства України у сфері цивільної безпеки. Конституційні права людини та громадянина.	8	4			4
2. Трудове право та суб'єкти трудових правовідносин.	11	6			5
3. Державна політика у сфері цивільної безпеки, охорони праці.	11	6			5
Разом за змістовим модулем 1	30	16			14
Змістовий модуль 2. Управління та наглядова діяльність в сфері цивільної безпеки					
1. Державне управління цивільною безпекою. Система державного управління охороною праці.	9	4			5
2. Забезпечення системного підходу до організації охорони праці.	12	6			6
3. Дисципліна праці та види відповідальності за правопорушення вимог у сфері цивільної безпеки. Основи управління та організації цивільного захисту.	9	4			5
Разом за змістовим модулем 2	30	14			16
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1, 2	<p>Основні положення законодавства України у сфері цивільної безпеки. Конституційні права людини та громадянина.</p> <p>Конституція України як Основний Закон держави. Конституційні права та обов'язки людини та громадянина. Права громадян на працю, відпочинок, соціальний захист, охорону здоров'я, медичну допомогу, медичне страхування, безпечне для життя і здоров'я довкілля тощо.</p> <p>Відповідальність держави перед людиною за свою діяльність. Забезпечення державою прав на належні безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, визначену законом.</p>	4
3, 4, 5	<p>Трудове право та суб'єкти трудових правовідносин.</p> <p>Трудове право як галузь трудових відносин. Роботодавці та працівники як суб'єкти трудових правовідносин. Трудове законодавство: структура та практика застосування. Закони України та їх місце в системі трудового законодавства. Кодекс законів про працю в Україні. Підзаконні нормативно-правові акти. Міжнародні договори про працю України, ратифіковані в Україні.</p> <p>Коллективні договори і угоди. Трудовий договір. Трудові угоди. Договори цивільно-правового характеру. Робочий час і час відпочинку. Особливості регулювання праці окремих категорій</p>	6

	<p>працівників. Охорона праці жінок та неповнолітніх. Праця інвалідів та громадян похилого віку.</p> <p>Дисципліна праці та види відповідальності. Дисциплінарна, адміністративна та кримінальна відповідальності за правопорушення в сфері охорони праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.</p>	
6, 7, 8	<p>Державна політика у сфері цивільної безпеки, охорони праці.</p> <p>Основні положення законодавства України в сфері охорони праці. Закон України «Про охорону праці». Нагляд і контроль за додержанням законодавства про охорону праці.</p> <p>Принципи державної політики в сфері охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Політика підприємства з охорони праці.</p> <p>Міжнародні норми в галузі охорони праці.</p>	6
9, 10	<p>Державне управління цивільною безпекою. Система державного управління охороною праці.</p> <p>Охорона праці як об'єкт управління. Сутність управління охороною праці. Органи державного управління охороною праці. Державний нагляд і громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.</p> <p>Система управління охороною праці (СУОП) як підсистема системи управління виробництвом. Організаційна структура СУОП, критерії ефективності її функціонування.</p>	4
11, 12 13	<p>Забезпечення системного підходу до організації охорони праці.</p> <p>Забезпечення безпеки праці на основі комплексного підходу. Створення служби охорони праці підприємства, визначення її статуту та організація роботи – порядку підпорядкування, основних завдань та функцій, прав та відповідальності її працівників.</p> <p>Формування позитивного ставлення до питань з охорони праці. Умови праці та фактори, що їх визначають.</p> <p>Основні положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.</p>	6
14, 15	<p>Дисципліна праці та види відповідальності за правопорушення вимог у сфері цивільної безпеки. Основи управління та організації цивільного захисту.</p> <p>Основні положення законодавства України в сфері цивільного захисту (ЦЗ). Нормативно-правова база. Адміністративна відповідальність за правопорушення в сфері ЦЗ. Цивільно-правова відповідальність за правопорушення у сфері ЦЗ.</p> <p>Нормативно-правове забезпечення техногенної безпеки в Україні. Поняття і структура системи запобігання надзвичайних ситуацій (НС) на об'єктах. Міжнародна взаємодія з питань захисту територій та населення від наслідків НС. ISO/TC 292 «Безпека».</p>	4
	Разом	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	16
2	Підготовка до контрольних заходів	4
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: 3.1. Система організації охорони праці у європейських країнах. Європейські (регіональні) та міжнародні стандарти в сфері охорони праці та законодавство України. 3.2. Індивідуальні та колективні трудові спори і порядок їх розв'язання. 3.3. Порядок та строки притягнення до відповідальності за правопорушення у сфері охорони праці та цивільного захисту. 3.4. Здійснення нагляду прокуратури України за дотриманням законності у сфері охорони праці. 3.5. Проведення масової роз'яснювальної роботи з питань охорони праці. Методи пропаганди та агітації з охорони праці.	10
4	Підготовка до екзамену	30
	Разом	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю знань студентів: усний та письмовий.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Законодавчо-нормативне право в сфері цивільної безпеки.

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	16
2.	Контрольна робота	84
	Разом:	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в – 2 бали.
Всього 8 лекцій.

Контрольна робота

Контрольна робота містить 2 запитання, на які студент зобов'язаний дати відповіді у письмовій формі, максимальна кількість балів при вичерпаній відповіді на одне запитання – 42.

Максимальна кількість балів за відповіді на запитання контрольної роботи – 84.

Кількість балів за якість відповіді на одне запитання установлюється:

39-42 балів – студент дав вичерпну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, дав на них ґрунтовні пояснення.

28-38 балів – студент дав повну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, але не дав достатні пояснення до них.

18-27 балів – студент дав повну відповідь на запитання, але навів тільки частину необхідних формул чи залежностей, графіків, схем, дав недостатні пояснення до них.

11-17 балів – студент розкрив суть запитання, але у відповіді допущені помилки, які принципово не впливають на кінцеву суть відповіді, зроблена спроба навести потрібні формули та залежності, графіки, схеми.

1-10 балів – студент не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки.

Змістовий модуль 2. Управління та наглядова діяльність в сфері цивільної безпеки.

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	14
2.	Контрольна робота	86
	Разом:	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в – 2 бали.
Всього 7 лекцій.

Контрольна робота

Контрольна робота містить 2 запитання, на які студент зобов'язаний дати відповіді у письмовій формі, максимальна кількість балів при вичерпаній відповіді на одне запитання – 43.

Максимальна кількість балів за відповіді на запитання контрольної роботи – 86.

Кількість балів за якість відповіді на одне запитання установлюється:

40-43 балів – студент дав вичерпну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, дав на них ґрунтовні пояснення.

28-39 балів – студент дав повну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, але не дав достатні пояснення до них.

18-27 балів – студент дав повну відповідь на запитання, але навів тільки частину необхідних формул чи залежностей, графіків, схем, дав недостатні пояснення до них.

11-17 балів – студент розкрив суть запитання, але у відповіді допущені помилки, які принципово не впливають на кінцеву суть відповіді, зроблена спроба навести потрібні формули та залежності, графіки, схеми.

1-10 балів – студент не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки.

Екзаменаційна оцінка

Максимальна оцінка за екзамен – 100 балів. Екзамен складається з трьох питань теоретичного курсу. Максимальна кількість балів за першу і другу відповідь по 35 балів, за третю – 30 балів.

За відповіді на перше і друге питання екзамену нараховують наступну кількість балів:

- за повну відповідь – 33-35 балів;
- студент дав повну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не дав достатні пояснення до них – 22-32 балів;
- студент дав повну відповідь на запитання, але навів тільки частину необхідних формул чи залежностей, графіків, схем, технологічні параметри, дав недостатні пояснення до них – 11-21 балів;
- студент не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки – 1-10 балів;
- студент дав неправильну відповідь на запитання - 0 балів.

За відповідь на третє питання екзамену нараховують наступну кількість балів:

- за повну відповідь – 29-30 балів;

- студент дав повну відповідь на запитання, навів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не дав достатні пояснення до них - 20-28 балів;
- студент дав повну відповідь на запитання, але навів тільки частину необхідних формул чи залежностей, графіків, схеми, технологічні параметри, дав недостатні пояснення до них – 10-19 балів;
- студент не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки – 1-9 балів;
- студент дав неправильну відповідь на запитання - 0 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середня балів змістового модуля 1, змістового модуля 2 та екзамену.

Порядок зарахування пропущених занять. Студент повинен опанувати всі пропущені лекції і підтвердити це викладачеві на поточних заняттях чи консультаціях наступним чином:

- відповісти на всі питання викладача з тієї теми лекції, яка розглядалась на пропущеному занятті.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України: Прийнята на 5-й Сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р., Дніпропетровськ: Пороги, 1996. – 47 с.
2. Беліков А. С., Болібрух Б. В., Шаломов В. А. та ін. Основи охорони праці / Під ред. проф. Белікова А. С. – Дніпро: ПП «Кулик В.В.», 2019. – 452 с.
3. Правові питання охорони праці і екології в будівництві. Ярошевська В.Н. Навч. посібник. – Рівне: РДДУ, 2001.
4. Законодавство України про охорону праці. У 4-х томах. – Київ: Основа, 1995.
5. Людина і праця. Довідник з правових питань / Укл.: Козінцев І.П., Савченко Л.А. – Київ: Юрінком Інтер, 1997. – 366 с.
6. Міжнародна законодавство про охорону праці. У 3-х томах. – Київ: Основа, 1997.
7. Трудове право України: навч. посіб. / за ред.. П.Д. Пилипенка. К., 2004. 383 с.
8. Правові основи працезахоронної політики та охорони праці: навч. посіб. / за ред.. Б.М. Коржика. Х.: ХНАМГ, 2011. 174 с.
9. Шевченко В.І. Правові питання охорони праці: навч. посіб. Х.: ХНАМГ, 2004. 184.

Допоміжна

1. ДНАОП 0.00-4.09-93. Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства.
2. ДНАОП 0.00-4.11-93. Типове положення про роботу уповноважених трудових колективів з питань охорони праці.
3. ДНАОП 0.00-4.12-99. Типове положення про навчання з питань охорони праці.
4. ДНАОП 0.00-4.21-93. Типове положення про службу охорони праці.
5. ДНАОП 0.00-8.03-93. Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві.
6. ДНАОП 0.00-8.05-94. Єдина державна система показників обліку умов та безпеки праці.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. www.nbuv.gov.ua.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>
3. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dsp.gov.ua>.
4. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>.

Розробник _____

(підпис)

 (О.В. Берлов)

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

 (А.С. Беліков)

Силабус затверджено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
Протокол № 5 від «30» 09 20 19 року